

### *Література*

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI (зі змінами від 11.06.2016) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 15.
2. Повітряний кодекс України 19.05.2011 № 3393-VI (зі змінами від 28.12.2015) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48. – Ст. 33.

УДК 347.4:356.13(477)(043.2)

**Літвінов А. О.**, студент,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

## **ДОГОВІР ОБСЛУГОВУВАННЯ АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ В ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ**

Авіаційна галузь будь-якої технологічно розвиненої країни належить до стратегічних і відіграє значну роль у розвитку економіки суспільства. Саме в цій галузі Україна має неабиякі можливості. Попри всі негаразди за роки незалежності авіаційна галузь зазнала певної трансформації, було модернізовано частину її технологічного потенціалу та розпочато перехід до ринкових відносин. Своєрідність сучасного періоду розвитку військової авіації України, її реформування з метою підвищення безпеки, надійності, ефективності, конкурентоспроможності потребує ґрунтовного наукового осмислення та всебічного розгляду питань, пов'язаних із правовими аспектами існування та діяльності цієї галузі, і, зокрема, питань використання договірних зобов'язань для забезпечення належного функціонування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України (далі – Держприкордонслужба України). У сучасних умовах розвитку ринкової економіки України спостерігається розширення договірних правовідносин, підсилюється особлива роль договору як універсальної і найбільш цілеспрямованої правової форми товарно-грошових та інших майнових відносин, у тому числі й в авіаційній галузі. Шляхом укладання та виконання цивільно-правових договорів суб'єкти права самостійно, на власний розсуд, здійснюють виробництво продукції, отримують або надають послуги, реалізують свої суб'єктивні цивільні права. Цивільно-правовий договір в умовах сучасної ринкової економіки та наявності конкурентного середовища спроможний забезпечувати необхідний баланс між попитом та пропозицією, стимулювати виробництво конкурентоздатної продукції і товарів, надання якісних послуг і в такий спосіб впливати на динаміку ринкових відносин. Одним із поширених видів договорів, який в умовах сьогодення набув широкого

використання у військовій авіаційній сфері, але не має достатнього законодавчого закріплення та регулювання, є договір обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України. Чинний Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) не передбачає такого виду договору, і це тягне за собою низку проблемних питань, пов'язаних із його практичним застосуванням.

Українські правники у своїх дослідженнях не приділяли належної уваги договору обслуговування авіаційної техніки, а у вітчизняній правовій літературі існує незначна кількість наукових статей і розділів у довідниках, які частково характеризують деякі елементи цього договору. Однак при цьому залишається не вирішеною низка питань щодо поняття та змісту договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України, його сутності та місця в системі договірних зобов'язань, співвідношення із законодавчо закріпленими відносинами обслуговування тощо. Все це й зумовило необхідність дослідження означеного договору, його генези, а також визначення відповідності норм чинного законодавства України нагальним потребам правозастосовної практики. Проте не можна стверджувати, що наука цивільного права не створила теоретичної та методологічної основи для дослідження проблем договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України. Метою роботи є комплексне спеціальне наукове дослідження поняття, ознак та особливостей договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України, а також зобов'язань, які виникають у процесі укладання, виконання або припинення договору та відповідальності за його порушення.

Об'єктом дослідження є цивільні правовідносини, що виникають у процесі укладання, виконання та припинення договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України. Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання правового регулювання договорів обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України. Методи дослідження. Методологічною основою дослідження договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України було вибрано загальнонаукові та спеціально-правові методи пізнання соціально-правових явищ. Формально-юридичний метод дав можливість проаналізувати взаємозв'язок та співвідношення норм, що регулюють відносини з обслуговування авіаційної техніки, дослідити наукові джерела, які містять різні точки зору щодо вдосконалення договірної конструкції обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України.

Відсутність законодавчого визначення договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України тягне за собою низку науково-теоретичних та практичних проблем застосування такого виду

договорів. Саме тому слід законодавчо закріпити таке визначення договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України як угоди двох сторін, за якою одна сторона (виконавець), використовуючи свої спеціальні знання та навички, за допомогою спеціального обладнання зобов'язується у визначені строки здійснити обслуговування авіаційної техніки з одночасною розробкою технічної документації для її подальшої експлуатації за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується сплатити виконавцеві означену в договорі плату. Замовник може висувати певні вимоги до виконавців окремих видів послуг: для фізичної особи – наявність статусу суб'єкта підприємницької діяльності; для юридичної особи – певна організаційно-правова форма, наявність необхідного майна (приміщень, обладнання тощо), отримання дозволу (ліцензії) на відповідний вид діяльності тощо. Також при укладанні договорів для замовників важливого (однак не вирішального) значення можуть набувати деякі професійні характеристики виконавця: досвід діяльності, спосіб (техніка) застосування знань і навичок комерційного, технічного або іншого характеру, наявність висококваліфікованого персоналу. Предметом договору про надання послуг є послуга, яка виступає самостійним об'єктом цивільних прав, проте її визначення в ЦК України не закріплено. Предметом договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України є послуги з профілактики, діагностики та ремонту визначених одиниць авіаційної техніки, що належать замовникові (авіаційній частині Держприкордонслужби України) на праві оперативного управління. Договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України притаманні характерні риси договірних цивільно-правових зобов'язань із надання послуг. Однак при цьому цей вид договорів має свої особливості. Однією з них є специфічний суб'єктний склад договору, відповідно до якого однією зі сторін такого договору (замовником) завжди виступає юридична особа публічного права – авіаційна частина Держприкордонслужби України. Істотними умовами договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України слід вважати ідентифікуючу інформацію про послугу, строк виконання послуг та ціну. Однак сторони не повинні позбавлятися можливості визначати істотними умовами й інші умови за їх взаємною згодою. Як результати дослідження, сформульовані такі конкретні пропозиції щодо внесення змін і доповнень до ЦК України:

1) статтю 907 ЦК України пропонується викласти в такій редакції: «Договір про надання послуг може бути розірваний або припинений, у тому числі шляхом односторонньої відмови від договору, відмови від забезпечення виконання договору з боку виконавця, у порядку та на підставах, установлених цим Кодексом, іншим законом або за

домовленістю сторін, що закріплюється в тексті договору». Наведене формулювання статті дозволить вирішити питання про припинення договору обслуговування авіаційної техніки шляхом проведення переговорів у досудовому порядку, якщо будуть мати місце наведені вище підстави або такі, які сторони можуть прийняти як належні;

2) закріпити у відповідному нормативно-правовому акті локального характеру розроблений типовий зразок договору обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України з метою впорядкування практики застосування такого виду договорів.

### *Література*

1. Договір обслуговування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. – О.: Юрид. літ., 2010. – 110 с.

2. Укладання договору обслуговування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12cdgpkc.pdf>.

3. Основи цивільного законодавства СРСР 1961 року та їх вплив на формування сучасного цивільного законодавства України (до 50-річчя прийняття Основ цивільного законодавства СРСР 1961 року). – О.: Фенікс, 2010. – 215 с.

УДК 347.4:656.7.076.3(043.2)

**Лукаш В. В.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

## **ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ЧАРТЕРУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА**

Одним із основних транспортних договорів є договір чартеру (фрахтування). Даний договір застосовується у морському та повітряному перевезенні та регулює відносини як у внутрішньодержавних, так і міжнародних транспортних сполученнях.

Відповідно до ч. 1 ст. 912 ЦК України, за договором чартеру (фрахтування) одна сторона (фрахтівник) зобов'язується надати другій стороні (фрахтувальникові) за плату всю або частину місткості в одному чи кількох транспортних засобах на один або кілька рейсів для перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти або з іншою метою, якщо це не суперечить закону та іншим нормативно-правовим актам [1].

За юридичними ознаками, договір чартеру (фрахтування) завжди є двосторонній та відплатний. Договір повітряного чартерного перевезення